Doe de Friese Elfstedentocht!

It giet oan! Oftewel, de Elfstedentocht gaat door! Dat hopen we als schaatsminnende Nederlanders natuurlijk te horen deze winter. Mocht de tweehonderd kilometer tellende 'Tocht der Tochten' niet geschaatst kunnen worden; de elf steden die erlangs liggen zijn altijd het bezoeken waard. En dat kan op vele manieren! Wij haalden alvast onze elf stempels.

Tekst: Edith Vos / Beeld: NBTC

1. Leeuwarden (start en finish)

De bruisende hoofdstad van Friesland is Leeuwarden, start- en finishplaats van de Elfstedentocht. Een verrassende stad met een sfeervol centrum waar je heerlijk kunt winkelen. De stad heeft een rijke historie, zo woonde de mysterieuze danseres Mata Hari hier als kind en werden dichter Slauerhoff en kunstenaar Esscher er geboren. Ook leefde een aantal van onze koninklijke voorouders hier en dat zie je terug in de monumentale panden. Bij de VVV kun je diverse wandelroutes ophalen om de stad te bekijken. Bezoek ook zeker de musea, zoals het Fries Museum (met een tentoonstelling over Mata Hari), het Keramiekmuseum Princessehof, Historisch Centrum Leeuwarden (fototentoonstelling over spelen in Leeuwarden) of het Natuurmuseum (expositie Animal Inside Out).

tip: *Koop het Suske en Wiske stripalbum 'De Elfstedenstunt' (nummer 298). Een leuke manier voor de kinderen om te lezen over de Elfstedentocht en de elf Friese steden.*

2. Sneek

Ook Sneek is rijk bedeeld met monumenten en oude stadsgezichten, zoals de beroemde Waterpoort, het stadhuis en de Martinikerk. Leuke musea zijn het Nationaal Modelspoor Museum, met zelf te bedienen treinen, en het Scheepvaartmuseum, waar ze voor kinderen een interactieve rondleiding hebben. Rond Kerst is het er helemaal sfeervol omdat de stijlkamers dan in kerstsfeer zijn aangekleed. Dan zijn er wijnproeverijen, lezingen, speciale groepsrondleidingen en workshops, allemaal onder het genot van heerlijke Friese kersthapjes.

tip: *Sneek kent een culinaire Elfstedentocht! In 11 horecagelegenheden is het smullen van gerechtjes met een knipoog naar de schaats-Elfstedentocht. Stempelkaarten voor de tocht op 5 februari 2016 zijn in de voorverkoop te krijgen. Zie de agenda op sneekismeer.nl.*

3. IJlst

Stempelplek 3 is IJlst, een plaats die nauw verbonden is met het schaatsen. In fabriek Nooitgedagt werden al eeuwen geleden schaatsen gemaakt. De fabriek is nu omgebouwd tot een museum met gereedschappen, schaatsen en houten speelgoed. Af en toe zijn er exposities en activiteiten voor kinderen. IJlst heeft een kenmerkende vorm, een langgerekt centrum met twee ▸

Ommetje Kameleondorp in Terherne

Vlakbij Sneek, in Terherne, ligt het spannende Kameleondorp waar je de avonturen van tweeling Hylke & Sietse kunt beleven. Het Kameleondorp is door de leden van de ANWB gekozen tot het leukste uitje van Friesland en heeft een speciale winteractiviteit. Daarbij is de Kameleonboerderij omgetoverd tot het magische winterdorp Lenten en beleef je het interactieve wintersprookje 'Het bevroren vuur'. Als bezoeker speel je zelf een rol bij het redden van de ijsprinses, spannend dus!

kleine grachten waaraan 'bleken' of 'overtuinen' grenzen. Deze tuinen werden vroeger gebruikt om de was te bleken en zijn weer bekend geworden door de Kameleonfilm.

4. Sloten

Sloten is klein maar fijn; met 900 inwoners is het de kleinste Elfstedenstad in de regio. Je kunt er mooi wandelen en de muren, wallen, grachten en stadspoorten bekijken die het stadje eeuwen terug beveiligden. Alle bouwwerken zijn nog helemaal intact. De gunstige ligging bracht veel geld in het laatje, alle passerende schepen moesten in Sloten tol betalen. Die rijkdom kun je afzien aan de koopmanswoningen met prachtige gevels en aan het voormalige stadhuis waar nu een museum is gevestigd.

5. Stavoren

De trots van Stavoren, ook de oudste stad van Friesland, is de prachtige haven. Daar vind je ook het standbeeld van het Vrouwtje van Stavoren, waar een mooie sage bij hoort die je ter plekke kunt opzoeken. Als het genoeg gevroren heeft en de Elfstedentocht wordt gereden, komen de schaatsers hier stempelen in de haven.

6. Hindeloopen

Hindeloopen kenmerkt zich door houten bruggetjes, karakteristieke geveltjes en smalle straatjes. In de stad zie je verschillende kapiteinshuizen met een klein ankertje aan de gevel, vroeger het teken dat de kapitein thuis was. Natuurlijk ga je hier langs het Schaatsmuseum! Daar hebben ze alles over de historie van de Tocht der Tochten, de grootste collectie schaatsen en sleeën ter wereld en een echte koek- en zopietent. Trek gekregen? Wat is er toepasselijker dan een lekkere pannenkoek eten bij het naastgelegen restaurant De Friese Doorloper.

tip: ***Bevangen door schaatskoorts? Op de officiële Elfstedentochtwebsite kun je lid worden: elfstedentocht.frl***

7. Workum

In de oude binnenstad van Workum waan je je in het verleden als je tussen de mooie gebouwen loopt. Bekijk bijvoorbeeld de houten strafcel 'It Kasjot' in het historische stadhuis waar landlopers, dronkenlappen en criminelen vast zaten. Nogal een contrast met het versierde plafond en goudleren behang in de Oude Raadszaal. Ook mooi is de Boterwaag uit 1650 in het centrum van de stad. Hou je van schilderkunst, bezoek dan het Jopie Huismanmuseum. Deze Friese oud ijzer- en lompenkoopman maakte mooie stillevens van zijn handelswaar en gaf er een menselijk verhaal aan. Voor een maaltijd of een kopje koffie of thee met Friese versnapering is It Pottebakkershûs een leuke plek.

tip: ***Op zondagmiddag 31 januari organiseren zij een spannende midwinterverhalenmiddag door Workum. Kaarten zijn te bestellen via hotelaandewymerts.nl.***

8. Bolsward

Bolsward is de Hanzestad van Friesland en de plek waar de Fietselfstedentocht vertrekt en eindigt (zie p. 31). Er wordt gezegd dat de stad het mooiste stadhuis van Nederland heeft. Verder is Bolsward bekend vanwege de Martinikerk, ook wel de 'Kathedraal van het Noorden' genoemd. Je kunt hier de Ald Faers Erf Route fietsen, wandelen of rijden en zo kennis maken met het Friese Erfgoed.

9. Harlingen

In vissersstad Harlingen is het heerlijk flaneren over de Waddenpromenade met uitzicht op de Waddenzee en de voorbijvarende schepen. En ook de binnenstad is leuk om te ontdekken. Ga bijvoorbeeld met een stadsgids langs grachten, monumenten en pakhuizen en hoor alle geheimen van de binnenstad. Of doe de kunstroute 'wandel en waai binnen', waarmee je langs verschillende galeries komt.

10. Franeker

Franeker is een stad van mooie verhalen. Zo vind je er de op een na oudste universiteit, de oudste studentenkroeg en het oudste, nog werkende planetarium ter wereld. De inwoners van Franeker worden nog steeds de klokkendieven genoemd omdat ze ooit de kerkklokken van Harlingen stalen. Al die historie vind je in de stad terug. Het planetarium is het hele jaar geopend en de kinderen kunnen via een speurtocht leren over sterrenkunde.

tip: ***In de omgeving van Franeker liggen de kenmerkende terpendorpjes, de moeite waard om eens heen te rijden of fietsen.***

11. Dokkum

Weet je het nog van geschiedenisles? In Dokkum werd Bonifatius vermoord; de kerkhervormer die later heilig werd verklaard. In de prachtige historische stad vind je de heilige op verschillende plekken terug, zoals bij de inmiddels wereldberoemde Bonifatiusbron. Volgens de legende is de bron ontdekt en gezegend door Bonifatius. Er vloeide zuiver, zoet water uit, terwijl het water in de omgeving zout was. Wij staan er niet voor in, maar er wordt gezegd dat het water een geneeskrachtige werking heeft! ■

Elfsteden te voet, per step of te paard!

Mocht het ijs deze winter niet dik genoeg zijn voor de Tocht der Tochten; er zijn veel mogelijkheden om de Elfstedentocht op een alternatieve manier te doen. Zoals te voet, op de motor, per step of fiets, met de boot of te paard. Er bestaan diverse routes, dus je kunt er zelf een uitje van maken. Omdat de tocht zo'n 200 kilometer beslaat, doe je over het hele rondje (in ieder geval wandelend) wel vijf dagen. Rond Pinksteren zijn er diverse georganiseerde fiets- en wandel Elfstedentochten. Verschillende arrangementen die je zelf kunt doen vind je hier: www.beleeffriesland.nl/elfsteden/elfstedenarrangementen.

tip: ***In Dokkum staat het grootste in- en outdoor klimpark van Noord Nederland (adfunturepark.nl) Leuk voor een sportief uitstapje!***

Winterevenementen

19 - 22 december: Vierdaagse Kerstmarkt Sneek
26 december: Kerstcircus Leeuwarden

Campingtips

Camping Bergumermeer

Streek: Friesland / **Plaats:** Suameer

Midden in Friesland, tussen mooie natuurgebieden en in een gevarieerd terpenlandschap, ligt camping Bergumermeer, direct aan het gelijknamige meer. De camping heeft een eigen zandstrand waar kinderen zich heerlijk kunnen vermaken. Op het Bergumermeer, één van de vele waterrecreatiegebieden die Friesland rijk is, kun je onder andere surfen, roeien, kanoën en natuurlijk lekker zwemmen. Ook in de omgeving is veel te beleven. Breng eens een bezoek aan de klompenmakerij in Noorburg/Noardburgum of neem een kijkje bij de Volkssterrenwacht in

Burgum. Door de centrale ligging zijn steden als Leeuwarden, Drachten en Groningen ook zeker de moeite waard om te bezoeken! Je boekt deze camping op www.vacansoleil.nl.